

D 41/00-01

Genom systematisk och uppsökande tillsyn (SUT) informerar sig Revisorsnämnden (RN) om kvaliteten i revisorers och revisionsbolags verksamhet. Som ett led i SUT har RN undersökt förutsättningarna för vissa av de revisorer som meddelats godkännande år 1983 eller tidigare att genomföra revisioner av godtagbar kvalitet. A-son ingår i denna grupp och har skriftligen fått besvara ett antal frågor. RN har även tagit del av hans dokumentation över utförd revision i tre aktiebolag. Med hänsyn till vad som framkommit har RN beslutat att överföra SUT-ärendet till ett disciplinärende. De överväganden som legat till grund för det beslutet har sammanfattats i en promemoria över vilken A-son yttrat sig.

Av handlingarna framgår bl.a. följande.

A-son bedriver revisionsverksamhet i ett av honom helägt aktiebolag (revisionsbyrå). Revisionsbyrån har två anställda, A-son och dennes hustru. A-son var i april år 2000 vald revisor i 64 aktiva aktiebolag.

Det har framkommit att hustrun biträtt ca två tredjedelar av A-sons revisionsklienter vid upprättandet av bolagens årsredovisningar. Enligt A-son har detta arbete i huvudsak inneburit "redigering av årsredovisningarna" med utgångspunkt från ett av respektive bolag eller en extern redovisningsbyrå färdigställt bokslut. Årsredovisningarna har upprättats i revisionsbyråns datorbaserade program. A-son anser att hustruns biträde i nu nämnda avseende är att jämställa med rådgivning.

A-son är vald revisor i ett revisionsföretag (aktiebolag). Samtidigt har den i detta företag verksamma revisorn, som också är styrelseledamot i bolaget, innehaft revisionsuppdraget i revisionsbyrån. A-son har dock numera valt en annan revisor i revisionsbyrån. Revisorsbytet registrerades hos Patent- och registreringsverket den 13 april 2000.

Den dokumentation över A-sons revisionsarbete RN granskat är knapphändig. I flera väsentliga avseenden saknas noteringar som visar hur granskningen genomförts och vad A-son haft för grund för sina ställningstaganden. Detta har medfört att RN på en rad punkter behövt ställa kompletterande frågor till A-son för att kunna bedöma hans revisionsinsatser i de tre aktuella bolagen.

RN gör följande bedömning.

Enligt 14 § lagen (1995:528) om revisorer (revisorslagen) skall en revisor noggrant iaktta gällande jävsbestämmelser för revisorer. Av 10 kap 16 § aktiebolagslagen (1975:1385) följer att den som är gift med en person som biträder vid ett aktiebolags bokföring inte får vara revisor i bolaget. Med bokföring avses inte enbart den löpande bokföringen (grund- och huvudbokföring) utan även andra åtgärder, såsom t.ex. upprättande av årsredovisning, omfattas av begreppet.

Revisorsnämndens föreskrifter (RNFS 1997:1) om villkor för revisorers och revisionsbolags verksamhet m.m. (revisorsföreskrifterna) innehåller bestämmelser om redovisningsjäv (se §§ 6-9) som lämnar visst utrymme för en revisor att befatta sig med revisionsklienternas redovisning. Enligt 6 § får dock revisorn inte biträda vid en revisionsklients redovisning på annat sätt än att lämna råd. Av 7 § följer att med råd bl.a. avses upplysningar om de krav som tillämpliga författningar och god redovisningssed ställer på redovisningen samt förslag till åtgärder i samband med upprättande av bokslut och offentlig redovisning. Den rådgivning som revisorn själv har rätt att tillhandahålla klienterna får naturligtvis även lämnas av andra personer i det revisionsorgan inom vilket revisorn är verksam. Enligt 8 § kan dessa personer i vissa avseenden biträda vid revisionsklienternas

redovisning också på annat sätt än att lämna råd utan att revisorn anses jävig. Detta förutsätter dock att biträdet inte lämnas av någon som är överordnad revisorn eller som deltar i revisionsuppdraget. Det ligger i sakens natur att sådant längre gående biträde inte heller får tillhandahållas av någon som enligt jävsbestämmelserna i aktiebolagslagen är att anse som närstående till revisorn.

RN anser inte att den form av biträde A-sons hustru lämnat sin makes revisionsklienter kan anses utgöra rådgivning i enlighet med 6 och 7 §§ revisorsföreskrifterna. Med hänsyn till bestämmelserna i 10 kap 16 § aktiebolagslagen har hon inte kunnat tillhandahålla sådant längre gående biträde som avses i 8 § revisorsföreskrifterna utan att A-son därigenom blivit jävig.

Mot bakgrund av det ovan anförda finner RN att A-son gjort sig skyldig till överträdelse av aktiebolagslagens jävsbestämmelser för revisorer genom att revidera ett förhållandevis stort antal bolag där hans hustru biträtt vid bokföringen.

Av 14 § revisorslagen framgår vidare att en revisor även i annat fall (än direkt jäv, RN:s anm.) skall avböja eller avsäga sig ett uppdrag om det finns någon särskild omständighet som kan rubba förtroendet för revisorns opartiskhet eller självständighet. Att A-son är vald revisor i ett bolag vars företrädare samtidigt varit vald revisor i revisionsbyrån utgör enligt RN:s uppfattning en omständighet som har kunnat rubba förtroendet för A-sons opartiskhet och självständighet vid utförandet av ifrågavarande uppdrag.

Enligt 10 § revisorsföreskrifterna skall en revisor dokumentera sina revisionsuppdrag. Dokumentationen skall vara tydlig och överskådligt sammanställd. Den skall innehålla sådan information som är väsentlig för att revisorns arbete skall kunna bedömas i efterhand.

Den dokumentation som RN tagit del av i ärendet innehåller inte tillräcklig information beträffande granskningens inriktning och omfattning för att kunna ligga till grund för en tillfredsställande analys av A-sons revisionsinsatser i de tre aktuella uppdragen.

Sammanfattningsvis finner RN att A-son underlåtit att iaktta gällande bestämmelser beträffande såväl redovisningsjäv som dokumentation. Han har vidare äventyrat sitt oberoende genom att inneha revisionsuppdraget i ett bolag vars företrädare samtidigt varit vald revisor i revisionsbyrån. A-son har därigenom åsidosatt sina skyldigheter som revisor i sådan utsträckning att disciplinär påföljd är motiverad.

Med stöd av 22 § andra stycket revisorslagen meddelar RN A-son varning.

Ärendet har avgjorts av RN:s ordförande Lennart Grufberg samt ledamöterna Elisabet Fura-Sandström, Klas-Erik Hjorth, Hans Karlsson, Margit Knutsson, Jan-Erik Moreau, Claes Norberg och Eva-Britt Nordhall. Vid den slutliga handläggningen har i övrigt närvarit kanslichefen Christer Lefrell samt avdelningsdirektören Fredrik Bengtsson, föredragande.